

ՊԱՐՄԻԿ ԴՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ս ա ա դ ի ի ց

(Պատկերում)

Մի Դամասկացի ճգնաւոր շատ տարիներին ի վեր աղօթում էր անտառում եւ ապրում էր ծառերի տերեւներով : Այն երկրի թագաւորն ուխտի գնաց նրան եւ ասաց . « Թէ կը հաճիս , արի՛ քաղաք . քեզ մի այնպիսի բնակարան տամ , որ աւելի խաղաղ ապրիս եւ աղօթես աւելի եռանդով : Թող ուրիշներն էլ քո սուրբ շնչի օրհնութեամբ երջանիկ եւ քո բարի գործերին հետեւող լինին : » Մենակեացը չէր ընդունում : Նախարարներն ասացին . « Թագաւորի խօսքը մի՛ կոտորի . լաւ կը լինի , գաս , մի քանի օր մնաս քաղաքում , տեսնես ինչպիսի տեղում ես ապրելու . եթէ սուրբ եւ անբիծ ժամանակդ արատաւորութի ուրիշների խօսքերից , կամքը բռնն է , կարող ես էլի վերադառնալ : »

Ճգնաւորը գնում է քաղաք . թագաւորը նրա համար զարդարել է տալիս իր սեփական զրդեակը , մի զդեա՛կ , որ տեսնողի սիրտն էր զուարթացնում եւ հոգուն տալիս հանգիստ . իսկ զդեակի շուրջը՝ պարտիզում՝

Կարմիր վարդեմն իբրեւ այտեր գեղուհու ,
Մթնուները մի մի զանգուր սիրուհու՛
Քառու ձեռից , որպէս մանկունք կամենկեր ,
Դետնին հակած իրենց երկչոտ գլխիկներ ,
Նրանց վրայ կոկոնները նոնենեաց՝
Մի մի կըրակ դալար ծառոց փաթաթուած :

Թագաւորն անմիջապէս նրա մօտ ուղարկեց մի գեղեցկագէժ գերուհի :

Նայի՛ր լուսնագեղ այդ հրեապուրջին ,
Ջարդոկ սիրամարգ , դէմքով հրեշտակին .
Ո՛ր ապաշխարող ճգնաւորն է այն ,
Որ տեսնէ նըրան , սանձ դընէ կըրքին :

.

Նրա գեղեցկութեան մի հարուածից մարդու բազուկն էր կոտորուում եւ զգայուններ ժուժկալութեան ձեռները կապուում քամակին :

Տեսնողները ջարդուում են ծարաւից ,
Իսկ նա ջրկիր՝ տեսնում է , ջուր չի՛ տալի .
Ընյա՛գ աչեր , չէք կշտանում նորանից ,
Որպէս ջրգողն ակունքներից եփրատի :

Ճգնաւորն սկսաւ ուսով համեղ կերակուրներ ու տեսակ տեսակ մրգեր , հազնեկ վայելուչ շորեր , օծուիլ անուշահոտ խղերով եւ ճաշակել գերուհու գեղեցկութեան քաղցրութիւնը : Սո՛ւտ է միթէ , որ իմաստուններն ասում են . Դեղեցիկ գանգաւորը շղթայ է խեղացու ոտին եւ թակարդ է խորամանկ թռչունին :

Ձոհեցի սիրտը ու կրօն քեզ համար ,
Ես քո թռչնակը , դու թակարդս եղար .
Վերջացան օրերս , օրերս սրբութեան ,
Օրերս աղօթքի , եւ դո՛ւ ես պատճառ :

Ի դուր չեն ասել .

Թէ՛ խրատ լսի՛ղ . Թէ՛ մարդ խըրատող ,
Թէ՛ լինիս ազատ՝ լեզուից խածատող .
Շենց որ դընես ոտդ աշխարհ փըշացած ,
Կը լինիս մի ճանձ մեղրի մէջ թաղուած :

Անցաւ օրեր , եւ թագաւորն ասաց՝ Գնամ տեսնեմ ճգնաւորին : Գնաց , եւ ինչ տեսնէ . ճգնաւորն առաջուայ ճգնաւորը չէր մնացել . երեսները կարմրել էին ու փայտակել , ինչն էլ մի լաւ գիրացել էր . զլուխն յենել էր՝ փետրալից կակուղ բարձին եւ ոգետիպ էակն էլ՝ սիրամարգի պէս զարդարուն՝ կանգնել էր կողքին : Թագաւորի քիչն եկաւ :

Նստաւ , գէտից դէնից բաւական խօսելուց յետոյ ասաց . Աշխարհումս մէկ կարգացողնեւրին եմ շատ սիրում ես , մէկ ճգնաւորներին : — Ներկայ եղող նախարարներից մին աշխարհ ման եկած մի իրիւրտիայ էր . ասաց . Տէ՛ր արքայ , թէ՛ սիրում ես , մի մի բարիք արա դրսոնց : — Ինչ բարիք , հարցրեց թագաւորը : — Կարգացողներին , ասաց , ոսկի տուր , որ գնան ուրիշներին էլ կարգացնեն . ճգնաւորներին ոչինչ մի՛ տալ որ ճգնաւոր մնան :

ձգնաւորին ո՛չ ոսկի տուր ո՛չ դէնար ,
 Թէ չէ՛՝ ձեռք բեր այլ ձգնաւոր քեզ համար :
 ձգնաւորիւն պէտք եղածն է աղօթք եւ սէր
 հոգեւոր ,
 Ոսկի , կըտակ Թէ հոգեհաց ա՛յնքան էլ չեն
 կարեւոր .
 Մատուաշ կոյսին պէտք եղածն է քնքոյշ երես ,
 նուրբ մատնեք ,
 Շափիւղայից օղ , մատանիք չեն յուզելու ձեր
 սրտեր :

Թող լինի դէրփիշն ազնիւ եւ բարի .
 Հոգ չէ Թէ մարդիկ հոգեհաց չըտան .
 Թող լինի կոյսը դէմքով գեղանի ,
 Հոգ չէ Թէ մատին մատնիք չըշողան :
 Իսկ ես ո՞ք ունիմ գանձեր անսահման ,
 Արժան չեմ այլ եւս ձգնաւոր անուան :
 (Գիւլիստան)

ՔԵՐԹՈՒԱԾՆԵՐ ՍԱԱԴԻԻՑ

Արախ ծուղակը կոր խոպոպնիւրդ հն(1)
 Աչացըս կապանքն էջ նազ աչիւրդ են .
 Լաւ չէ՛ , մի՛ սկզբը շատ էլ նազէ նազ ,
 Ձար աչիւր շատ կտն , քեզ կը վնասեն :

Կամ ծածկի՛ր երեսդ , աչքով քեզ չը տան ,
 Կամ սպանդ(2) ծխիւր հուր դէմքիդ վրան ,
 Ով , ի՛մա հրէշտակ , դժուր քո սերունց ,
 Է՛լ չի ուղղւիլ , ինչքան խրատ տան :

Դառնացաւ բերանս սիրուդ պատուքից ,
 Ի՛մ չաքարաշուրթ , մի չաքար տուր ինձ .
 Դո՛ւ ունիս ես ուղու՞մ նմանիլ , նո՛նի ,
 Ինչքան էլ աճիս , ցածր ես եաղութից :

Լալիս եմ յուսով , մինչ թշնամիքըս ,
 Տեսէ՛ք , ծաղրում եմ յոյսս ու լալիքըս .

(1) Բն . — « Խոպոպնիւրդ մէն մի կորացուածքը մի
 օղակ է » , օղակ , որ հեռուից գցում են հակառակորդի
 վրէժն և , որպէս կարծով , քաշ տալիս նրան :

(2) « Ապանդ » (Յուրբ . իւզէրլի), մի անակ սերմ , որ
 նախապաշարուած ամբոխը ծխում է իրբն ապանով միջոց
 չար աչքից անվնաս մնալու համար :

Ա՛խ , ո՛ւր ես , եա՛ր ջան , ո՛ւր ես , մէկ արի՛ ,
 Տեսնեն , ամաչեն կոյր թշնամիքըս :

Գո՞հ ես , որ այսպէս յանկարծ , հայելեա՛կ ,
 Դարդուրիս ա՛խը քեզ հանի մենակ .
 Եա՛րաբ , ո՛ւր էր թէ խղճար գէ՛թ մի հեղ ,
 Ձգէր իմ վրա մի գլխոտ ակնարկ :

Կեանքումս քանի՞ օր կար բարեկից ,
 Եւ այսուհետեւ ո՛վ ինձ կարեկից . —
 Ա՛րդ , նստիմ տեղս ու լուռ , համբերատար
 Հետամուտ լինիմ գործիս անդադար :

*, *

Անց կացան օրերս եւ անցան , աւա՛ղ ,
 Սիրս , համբերութիւն ու եարբ չքնաղ .
 Ես կամաւ չանցայ , բայց էն անդադմ
 Անց կացաւ կամաւ , էն էլ ինչքան վաղ :

Մինչեւ ձեռք բերի , սրտիկս հուր անցաւ ,
 Բայց նա հովի պէս եկաւ ու անցաւ .
 Ա՛խ , թէ էս ցաւիս չգանեմ ընկեր ,
 Ո՛ւր պիտի հասնին իմ դարդն ու իմ ցաւ :

Ողորմի՛ր նրան , ում տեսնում ես որ
 Սիրտն համբերելու դառել է անզօր .
 Թո՛ղ նրան , թո՛ղ , ով գլուխն օձի պէս
 Քարերի տակն է քաշում վերաւոր :

Էս խորունկ ծովից նա՛՝ հոգին փրկեց ,
 Ով դնաց գանձ ծովափին դրեց .
 Ես բնակիչն եմ սիրոյ սուրբ հողի ,
 Ինձ քշողն ո՛վ է , տեսնեմ ե՛րբ ծնեց :

Սիրոյ միակ ճարն անճարութիւնն է ,
 Ի՛նչ ունես , որ եարդ քեզ չարչարում է .
 Ա՛րդ , նստիմ տեղս ու լուռ համբերատար
 Հետամուտ լինիմ գործիս անդադար : —

*, *

Ով ոտքերիդ տակ գլուխ չծռեց ,
 Նրեսիդ քողը մի կողմ չըբեց .
 Ուղին կորցրեց ու քեզ չհասաւ .
 Էն թռչնիկն որ թեւն ի սուր չօրեց :